

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ



СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 6

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління: стратегія і тактика
формування сучасного фахівця”,
м. Київ, МАУП 29 жовтня 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2011

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 28.09.11)*

Редакційна колегія

М. Ф. Головатий (голова), д-р політ. наук, проф., *В. В. Омельчук* (заступник голови), канд. іст. наук, *П. Ф. Вознюк* (відповідальний секретар), канд. політ. наук, доц., *І. П. Бідзюра*, д-р політ. наук, проф., *П. П. Гай-Нижник*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Ю. О. Куц*, д-р наук держ. упр., *І. П. Лопушинський*, д-р наук держ. упр., проф., *В. М. Піскун*, д-р іст. наук, старш. наук. співроб., *Я. Ф. Радиш*, д-р наук держ. упр., проф., *І. В. Розпутенко*, д-р наук держ. упр., проф., *Г. П. Ситник*, д-р наук держ. упр., проф., *П. К. Ситник*, д-р філос. наук, проф., *Ю. П. Сурмін*, д-р соц. наук, проф., *В. В. Утвенко*, канд. іст. наук, доц., *М. В. Чечетов*, д-р наук держ. упр., проф., *Н. П. Ярош*, д-р наук держ. упр., *Н. М. Чернуха*, д-р пед. наук, проф.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності: [зб. наук. пр.] / МАУП. —
С76 К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2011 —

Вип. 5 : Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф. “Державне управління: стратегія і тактика формування сучасного фахівця”, м. Київ, МАУП, 29 жовт. 2011 р./ редкол.: М. Ф. Головатий (голова) [та ін.]. — 2011. — 428 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

А. О. Білоус Теоретико-правові основи аналізу поняття інституту державної служби	7
М. Курко, В. Підпалій Проблеми формування правової компетенції сучасного управлінця.....	13
О. Х. Юлдашев Концепція вдосконалення управління економікою.....	16
В. В. Утвенко Стратегічне планування соціально-економічного розвитку міст України як складова муніципальної політики органів місцевого самоврядування.....	19
О. В. Баєва Формування державних вимог до організаційної компетентності медичних менеджерів	29
Л. Б. Шостак, О. С. Бадрак Механізми гармонізації еколого-економічної та соціальної складових державної регуляторної політики.....	38
О. И. Дикарев, Нгуєн Куинь Май Политэкономический подход к концепту «энергетический клуб» (эк) шанхайской организация сотрудничества (ШОС) на евразийском геополитическом и геэкономическом пространстве.....	44
Т. В. Кондратюк Становлення та розвиток порівняльного публічного адміністрування як теоретико-методологічного напрямку дослідження механізмів державного управління.....	51
А. М. Сундук Зовнішній вектор регіональної політики як фактор реалізації стабільного розвитку....	61
Н. Н. Юсеф Етно-соціальний та економічний розвиток Курдистану	62
Ф. М. Медвідь, М. Ф. Медвідь Національні економічні інтереси в системі державної регіональної політики України .	68
О. В. Поляк Стан дослідження сензитивності у наукових джерелах про механізми державного управління	73
О. І. Дікарев, М. Л. Семенюта Міжнародно-правові механізми регулювання транскордонних ресурсних конфліктів	78
Я. Ф. Медвідь, О. М. Поповичук Державне управління в сфері підприємницької діяльності	86
В. В. Шпачук Антикризові аспекти державного управління банківською системою.....	91
Б. В. Бернадський Створення органів державної безпеки Російської імперії.....	93
А. М. Соловйова Кримінально-правова охорона власності в Україні.....	96
В. В. Павленко, В. Л. Павленко Відповідальність за порушення законодавства про державну службу.....	99
В. В. Павленко Моделі державної служби	106
К. В. Муравйов Організаційно-правові гарантії реалізації права видобування корисних копалин	108
І. А. Кабанова Етико-правові засади медичної діяльності.....	114
Т. О. Костюк Політична криза в Україні в контексті кризи державного управління і соціального розвитку.....	119
Л. О. Федосова Реформування сучасної вищої школи в Україні в контексті становлення системи підготовки керівних кадрів	123
О. М. Міхатуліна Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю та засоби державного захисту прав суб'єктів господарювання	125
В. А. Гапоненко Органи державного управління: інститут демократії чи механізм її обмеження.....	128

КОНЦЕПЦІЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

Становлення і розвиток української державності, вип. 6, с. 16–18

Розглянемо концепцію, що містить конкретні кроки по різкому (причому в найкоротші терміни — вже через 3-4 роки) кардинальному збільшенню (в 10–20 разів) національного доходу України та прибутковості у пересічних громадян за рахунок: відповідних економічних змін, створення конкурентного (порівняно навіть із західними найрозвиненішими країнами) уряду, побудови ефективної податкової системи і змін до Конституції.

Основні ідеї цієї концепції такі:

1. Модернізується діюча бюрократична система управління наукою і освітою, в результаті чого запроваджуються механізми індустріального використання в освіті усіх нововведень, розроблених у нашій країні, а також накопичені людством.

2. Різко (у 10–20 разів) підвищити (виключно у виробничій сфері) заробітну плату. Спочатку (і найбільше) у наукомістких галузях. Підвищення зарплат супроводжується поступовим підвищенням (у 3–5 разів) пенсій, що становлять менше 5 тис. грн. Водночас ліквідуються усі державні дотування газу, комунальних послуг, громадського транспорту тощо.

3. Проектується (з чистого аркуша) нова система державного управління економікою, адекватна об'єкту управління, налаштована виконувати лише об'єктивно необхідні (з позицій суспільства) функції і виконувати їх максимально ефективно. Нова система управління буде базуватися на програмно-цілевих методах, на ідеї

створення управлінських структур під певну програму, і ліквідація, трансформація органу у зв'язку з досягненням відповідних цілей. Тобто, не буде ситуації, коли проблеми вже не існує, а управлінська структура, що створювалася під цю проблему, залишається назавжди. Не має бути і випадків, коли міністерство чи відомство спокійно співіснує з проблемою, для вирішення якої воно створювалося.

Перевірити корисність (або не корисність) відомства можна, проаналізувавши прийняті ним рішення (наприклад, за рік) і оцінивши (експертним шляхом) їх реальний вплив на стан об'єкта управління.

Якщо піти “від проблеми”, то можна виявити, які рішення найбільше потрібні, і тоді можливо спроектувати “засіб” для їх підготовки, прийняття і контролю за виконанням. Під таким засобом розуміються певні знання, вміння і навички, а отже і вимоги, яким мають відповідати кандидати на виконання цих робіт. При цьому можливо виявити об'єктивну потребу не тільки у якості кандидатів, а й їх кількості. Тобто, можна обґрунтувати, який обсяг управлінських робіт має здійснюватися і визначити структуру потрібних вакансій — радник, чи група спеціалістів (комісія). Залежно від складності і обсягу робіт з підготовки і контролю за виконанням рішень, це може бути група керівників або комісія, агентство. Не обов'язково міністерство чи відомство. І не обов'язково — державне. Державне

міністерство — це значною мірою, анахронізм соціалістичного минулого, коли все було державним і нічим іншим бути не могло. А державне — це не тільки гарантія утримання за рахунок держави великої (як правило, неадекватно великої) армії держслужбовців, незалежно від результатів їхньої праці, а й “безкоштовні” автомобілі (іноді — мерседеси за 11 млн), квартири, спецпенсії та ін.

В економічно розвинених країнах апарат для прийняття і контролю за виконанням рішень — не завжди державний і не завжди на віки. Вирішено проблему, досягнуто цілі — і апарат ліквідується або трансформується у засіб досягнення іншої мети.

Критерієм успішності реформування державного управління має стати відсутність політичної корупції. Мається на увазі не лише припинення купівлі-продажу політичного впливу у стінах ВРУ, а й припинення купівлі-продажу посад в уряді, в інших владних структурах. Зробити це дуже просто — шляхом введення політичної (відставка, з заборону займати у подальшому державні крісла), економічної (обов’язок повністю відшкодувати збитки, завдані державі, заподіяні злочинними рішеннями) і кримінальної (довічне ув’язнення або розстріл як у Китаї) відповідальності. Тоді перебування у владі втратить привабливість (за рахунок втрати можливості красти бюджетні кошти і брати хабарі), претенденти на посаду та їх спонсори перестануть платити гроші.

Оскільки зараз у політичній корупції задіяні багатомільярдні суми, що в багато разів перевищують бюджет країни (нині це найприбутковіший вид вкладень), то з подоланням її ці кошти мають шукати інше поле застосування. Легко створити умови, щоб таким полем стало виробництво, інновації. Тоді ми не тільки не будемо залучати кредити ззовні, а й почнемо самі їх давати.

Нова система управління замінить існуючу, яка є еkleктичним поєднан-

ням структур соціалістичного періоду та нових органів, створених за роки незалежності президентами нерідко лише з метою працевлаштування “хорошого хлопця”. Особливо грішив цим помаранчевий глава держави.

Водночас з проектуванням нової системи управління розробляється система переходу діючої системи управління до затвердженого проекту її бажаної моделі.

4. Готується (а не розробляється) проект Податкового кодексу, в основу якого кладеться (а можливо, і просто дублюється) модель відповідної системи оподаткування, запозиченої в успішної економічно розвиненої країни, наприклад у Китаї.

5. Вносяться потрібні зміни у Конституцію. Вони стосуються нових основоположних ідей, на яких має будуватися Основний закон. Це: а) гарантування кожному не мінімального, а максимально можливого (за наявних рівня розвитку виробництва та обсягів матеріальних ресурсів держави). Звідси випливає, що загальнонаціональні багатства не можна розподіляти лише серед наближених до влади осіб, а також, наприклад, і те, що “газова труба” не зможе бути бізнесом лише для президентської родини (як традиційно у нас склалося протягом уже багатьох років). Навпаки, це означатиме, що дохід від експлуатації національних багатств не може персоніфікуватися. Він має розподілятися між усіма громадянами, як це робиться щодо видобутку нафти у Норвегії, Арабських Еміратах; б) введення справедливих механізмів розподілу і перерозподілу національного доходу (не лише за рахунок пересічних громадян, а й передусім, за рахунок можновладців); в) встановлення жорсткої юридичної відповідальності можновладців за результати своєї діяльності.

Виникає питання: а де взяти гроші на таке різке підвищення зарплат і пенсій? Джерела такі: 1) кошти бюджету, які раніше спрямовувалися на різно-

го роду датування з боку держави; 2) кошти, які нині витрачаються на утримання не тільки абсолютно непотрібного (з позицій суспільних інтересів), а й суспільно шкідливого державного апарату. А це колосальні кошти, які нині країна просто втрачає; 3) кошти, які можна отримати від поновлення соціальної справедливості, зобов'язання тих 5–6 родин, між якими несправедливо було розподілено у 1990-х понад 85 % усіх національних активів країни, поступово повертати практично вкрадене у народа; встановлення суттєвого податку на розкіш тощо. Це також величезні кошти.

Водночас різке підвищення зарплат і пенсій — не тільки найважливіший крок до вирішення головної економічної проблеми, а й потужний поштовх до подальшого розвитку економіки країни. Адекватно зростуть попит і виробництво, що, в свою чергу, приведе до зростання платні, а отже і подальшого збільшення попиту і виробництва тощо. Зростуть виплати до бюджету, Пенсійного фонду.

Представлення суспільству, подальші поглиблення і реалізація концепції, що пропонується, по-перше, інструмент для вирішення головної економічної проблеми. По-друге — історичний шанс керівникові країни, будь-якій політичній силі увійти не тільки до історії України, СНД, а й світової історії, оскільки у нашій країні з'являється перспектива стати новим “східноєвропейським дивом”, а розроблені рішення змогли б знайти статус типових для використання в інших країнах колишнього СРСР.

По-третє, Україна залишається двокультурною, з устремлінням до розколу, аж до постановки питання щодо існування країни в її нинішніх кордонах. Поновлення президентських повноважень у форматі Кучми може спровокувати ще більший розлад. І так буде доти, доки не з'являться конструктивні ідеї для об'єднання країни. Ідеї різкого підняття добробуту, поєднані з конкретни-

ми кроками по їх реалізації, можуть відіграти вирішальну роль у схваленні громадської думки до об'єднання зі збереженням сильної президентської системи влади.

“Полігоном” для реалізації концепції могла б стати, наприклад, Автономна Республіка Крим, яка потенційно має необхідну юридичну автономію, самостійність. Вважаємо, досі на півострові немає конструктивних уявлень про те, як розпорядитися цією автономією і самостійністю.

Український парламент міг би прийняти відповідний закон про проведення подібного експерименту. Аналоги таких законів є, зокрема, за поданням поновтажень деяким місцевим радам у Київській області (наприклад, Закон України “Про державно-правовий експеримент розвитку місцевого самоврядування в місті Ірпені, селах Золить, Ворзель, Гостомель, Коцюбинське Київської області” (Відомості Верховної Ради України — 2001 — № 29 — Ст. 138).

Реалізація зазначеної концепції дасть і позитивні, дуже важливі соціально-політичні результати: концепція може стати щонайпотужнішим стабілізуючим чинником у протистоянні деяких націй у Криму, суттєвому зниженні гостроти сепаратистських настроїв населення.

Справді, такі соціальні цінності, як мова спілкування, нерозділене кохання до “старшого брата” — стануть незначними викликами порівняно з економічним благополуччям (своя сорочка ближча — спрацює природний інстинкт виживання).

І нарешті, для реалізації цієї концепції не потрібно великих витрат. Кілька сотень мільйонів доларів на розробку і реалізацію відповідних заходів міг би надати чи не будь-який зарубіжний фонд, з тих, що функціонують зараз в Україні, і пропонують різного роду примітивні соціально-економічні експерименти.